

СКУ СТАТТЯ 74. ПРАВО НА МАЙНО ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ ОДНІЄЮ СІМ'ЄЮ, АЛЕ НЕ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ШЛЮБІ МІЖ СОБОЮ АБО В БУДЬ-ЯКОМУ ІНШОМУ ШЛЮБІ

1. Якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними.
2. На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення глави 8 цього Кодексу.

Частина 1 статті, що коментується, передбачає, що якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними. А відповідно до ч. 2 цієї статті на майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою, поширюються положення глави 8 СК, що передбачає право спільної сумісної власності подружжя.

Таким чином, коментована стаття поширює на осіб, які не перебувають у шлюбі між собою, але проживають однією сім'єю, положення СК, пов'язані з набуттям за час спільного проживання права на придбання майна, що регулюють ана-логічні відносини між особами, які перебувають у зареєстрованому шлюбі.

Треба зазначити, що наведені положення суперечать правилам ч. 2 ст. 21 СК, які встановлюють, що проживання однією сім'єю жінки та чоловіка без шлюбу не є підставою для виникнення в них прав та обов'язків подружжя. Положення статті, що коментується, щодо майнових прав та обов'язків фактично-го подружжя дублюють положення статей 11 і 12 КЗпШСО РРФСР. Д. Курський у заключному слові на 2-й сесії ВЦВК 12-го скликання зазначав, що захист фактичних шлюбних відносин дістає у цьому Кодексі вияв у визнанні спільності майна чоловіка та фактичної і зареєстрованої дружини, а також права фактичного подружжя на аліменти.

Для застосування зазначених наслідків до прав та обов'язків подружжя на майно, що їм належить, та на аліменти фактично-му подружжю необхідно було довести наявність співжиття, спільного господарства, прояву подружніх відносин перед третіми особами, в особистому листуванні та інших документах, а також залежно від обставин — взаємної матеріальної підтримки, проживання з ними дітей тощо (ст. 12 КЗпШСО РРФСР). Отже, у зазначеному Кодексі були докладно перераховані ознаки фактичних шлюбних відносин.

Доводиться констатувати, що у коментованій статті не закріплені ознаки фактичних шлюбних відносин. Зокрема, не зазначена тривалість спільного проживання фактичних дружини та чоловіка, що утруднює застосування цієї статті на практиці.